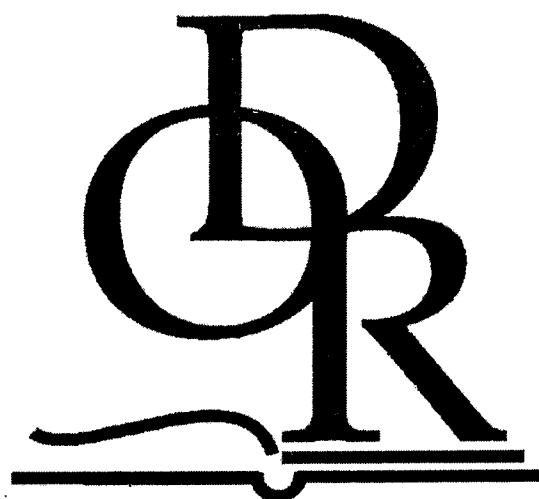

Az ODR egy tagkönyvtár szemszögéből: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának részvétele az ODR- programban

Az MTA Könyvtára szolgáltatásai között mindig is nagy jelentősége volt a könyvtárközi kölcsönzésnek. Ebben szerepet játszott a könyvtár könyv- és folyóirat-gyűjteményének egyedi jellege, részben a nemzetközi kiadványcsere eredményeképpen. Az MTAK a XIX. század óta kötelezpéldány-joggal rendelkezett, de minden könyvet csak egy példányban szerzett be, kivéve a Magyar Tudományos Akadémia kiadványait. Részben ez az oka, hogy elsősorban praesens könyvtárként működik és csak tudományos kutatóknak kölcsönöz, de természetesen évtizedek óta aktívan részt vesz a könyvtárközi kölcsönzésben elsősorban az irodalomtudomány, a nyelvészet, a klasszika-filológia és az orientalisztika irodalmával.

Az ODR támogatásával lehetővé vált a megszűnt kötelezpéldányok pótlása, sőt a fontosabb, gyakrabban keresett művekből duplum beszerzése is – ez a könyvtárközi kölcsönzést is megkönnyíti. Ugyancsak az ODR-támogatás segíti a legfontosabb külföldi szakirodalmi kötetek megvásárlását. Az ODR bevezetésével az évtized végére könyvtárközi statisztikánk mutatói egyre örvedetesebbek. A legtöbb kérés a nagy egyetemi és főiskolai könyvtárakból, akadémiai és egyéb kutatóintézetekből, valamint a megyei könyvtárakból érkezik. Az új rendszer hatékonyságát jelzi, hogy már alig-alig kapunk tankönyvekre, jegyzetekre, kötelező olvasmányokra vonatkozó kérést, ami néhány éve még igen gyakori volt.

Az Országos Széchényi Könyvtár Könyvek Központi Katalógusa a korábbi években a beérkező kérések kb. húsz százalékát továbbította hozzánk, mint egyetlen hazai lelőhelyhez. Mióta katalógusunk jelentős része az interneten is elérhetővé vált, ezek a kérések egyenesen könyv-

ORSZÁGOS DOKUMENTUM-ELLÁTÁSI RENDSZER

tárunkba érkeznek. A technikai feltételek javulása pedig – részben szintén az ODR támogatásából – gördülékenyebbé, gyorsabbá tette a szolgáltatást.

2001 januárja óta honlapunkon az OSZK-éhoz hasonló könyvtárközi kölcsönzési űrlap található, amelyen a regisztrált könyvtárak (eddig kb. kilencven) on-line is elküldhetik kéréseiket. Ha valamilyen okból nem tudjuk elküldeni a dokumentumot, e-mailben értesítjük a kérőt, így csökken a várakozással töltött idő. Jellemző, hogy körülbelül a kérések fele már ebben a formában érkezik. Tartottunk az on-line kölcsönzés bevezetésétől, értékes, pótolhatatlan könyveink védelmében ragaszkodtunk a regisztrációhoz. Tapasztalataink jók, a tőlünk kölcsönző könyvtárak mindig pontosan visszaküldik a kért műveket. A budapesti könyvtárak nagyrészt ma is a hagyományos megoldást választják: személyesen viszik el a könyvet – így megtakarítják a postaköltséget, és olvasóik azonnal hozzájutnak a szükséges művekhez.

Az utolsó négy év könyvtárközi statisztikája

	1998	1999	2000	2001
Összes kérés száma	1550	1682	2383	2651
Teljesített kérés száma	1295	1313	2023	2382

Katalogus (MTA01)

Aleph   [Bejelentkezés](#) | [Bejelentkezés vége](#) | [Adatbázis](#) | [Visszajelzés](#) | [Beállítások](#) | [Súgó](#) | [Ex Libris](#)
[Böngészés](#) | [Keresés](#) | [Találat](#) | [Korábbi keresések](#) | [Olvasó](#) | [KKK](#) | [Kosár](#) | [Language](#)

Üdvözljük az MTA ALEPH katalógusában

Az első menüsorban lévő szolgáltatások:

Bejelentkezés - név és jelszó a szolgáltatások igénybevételéhez
Használat vége - kijelentkezés és új bejelentkezés
Adatbázis - másik adatbázis választása
Visszajelzés - észrevételek küldése
Alapértelmezések - megjelenítéshez alapértelmezések beállítása
Súgó - bővebb információ - hogyan használjuk a rendszert
Ex Libris - Ex Libris homepage

A második menüsorban lévő szolgáltatások:

Böngészés - betűrendes listák böngészése: szerző, cím, stb.
Keresés - keresés kulcsszavak alapján
Találati lista - keresés eredménye
Előző keresések - előző keresések eredményei
Olvasó - olvasói tranzakcióinak megtekintése
KKK - Könyvtárközi kölcsönzés
Kosár - e-kosarába mentett rekordok megtekintése

A beszerzett könyvek bejelentése az ODR-adatbázisba rendszeresen megtörténik, a könyvtár on-line katalógusa reményeink szerint a MOKKA-ban is hamarosan hozzáférhető lesz.

Az ODR-program indulása óta a könyvtár összesen mintegy 25 millió forint támogatást kapott, melynek négyötödét szakirodalmi ellátásra, egyötödét pedig az ODR-szolgáltatás háttéréül szolgáló technikai berendezésekre fordítottuk.

A könyvtárközi kölcsönzés korszerűsítése érdekében a könyvtár 1999-től használja az Ariel programot. Elsősorban az akadémiai intézeti és az egyetemi/főiskolai könyvtárak tartoznak a felhasználói körbe, de több megyei és városi könyvtár, valamint állami intézményi, kutatóhelyi és vállalati könyvtár is. Az Ariel-tevékenység 98 százaléka saját állományú folyóiratcikkek elektronikus küldéséből áll. Az Ariellel történő másolatszolgáltatás egyre népszerűbb, nagy előnye, hogy a fogadó könyvtárnak gyakorlatilag nem kell Ariel szoftverrel rendelkeznie, elegendő egy megfelelő levelező rendszer megléte, amely tudja az érkező, tif formátumú csatolt fájlokat kezelni. Így kisebb könyvtárak is bekapcsolódhatnak a felhasználói körbe.

Szeretnénk kiemelni az ODR-keretből a Kézirattár és a Régi Könyvek Gyűjteménye számára vásárolt digitális fénymásolót, valamint az ehhez tartozó kiegészítő egységet és archiváló szoftvert. A beszerzés célja az volt, hogy a különgyűjteményben őrzött dokumentumokat csak egyszer kelljen a másolással járó igénybevételnek kitenni, s az azonos anyagra ismételt felmerülő másolási igényt a számítógépben tárolt fájlból tudjuk teljesíteni. Ez a beruházás jelentős mértékben hozzájárul a Kézirattárban őrzött értékes anyag megóvásához.

A könyvtár alapításától fogva jelentős nemzetközi kiadványcsere kapcsolatokkal rendelkezik. Az e forrásból származó fölőspéldányok, a nem gyűjtőkörbe tartozó könyv- és folyóiratanyag kijáánlása évek óta rendszeresen folyik. A listákat a Kataliston tesszük közzé.

Az ODR finanszírozási rendszere ez évtől előnyére változott, az elköltendő összeget a könyvtár előre megkapja. Az ODR-program a magyar könyvtárügy fontos programja, fenntartása és a szolgáltatások fejlesztése országos érdek.

Az Akadémia Könyvtára az ODR-program keretében is a Toldy Ferenc titoknok által 1848-ban

NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM KÖZPONTI KÖNYVTÁRA

- [Könyvtári információk](#)
  - [A Központi Könyvtár és szolgáltatásai](#)
  - [Műemlékkönyvtár](#)
  - [Könyvtár számítógépes rendszere](#)
  - [Nyugat-Magyarországi Egyetem Levéltára](#)
  - [OMIKK Kihelyezett Fordító Irodája](#)
  - [A Központi Könyvtár katalógusa](#)
  - [Online adatbázisok](#)
  - [CD-ROM adatbázisok](#)
  - [Folyóirat adatbázis](#)
- [Egyetemi oldalak](#)
  - [Egyetemi telefonkönyv és E-mail címek](#)
  - [Soproni oldalak](#)
  - [Hazai online katalógusok](#)
  - [Külföldi könyvtárak az Interneten](#)
  - [Egyetemi és főiskolai tankönyv-adatbázis](#)

Az utolsó módosítás ideje: 2002. január 24.

készített „Utasítás” 43. paragrafusában foglalt intelmet tartja szem előtt, mely szerint: „A könyvtárnok’ szoros kötelessége minden erre feljogosított olvasót megelőző szívességgel fogadni, nekik a’ kellő felvilágosításokat teljes készséggel megadni, a’ kívántakat halogatás nélkül kézhez szolgáltatni.”

A könyvtár elérhetősége:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára

Webcím: w3.mtak.hu

Cím: Budapest V. ker.,
Arany János u.1.

Postacím: 1245 Budapest, Pf. 1002

Telefon: (1) 411-6100

Fax: (1) 331-6954

E-mail: mtak@vax.mtak.hu

Dr. Domsa Károlyné

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtára

A Nyugat-Magyarországi Egyetem – 1996. szeptember 1-jéig Erdészeti és Faipari Egyetem, majd Soproni Egyetem – nemcsak korszerű segédeszközök birtokában, hanem ritka műszaki-természettudományos könyv- és folyóirat-gyűjtemény tulajdonában is folytathatja oktató-kutató tevékenységét. Ez a gyűjtemény a XVI. század elejétől napjainkig szemléltetően mutatja tudós generációk céltudatos gyűjtő, fenntartó, fejlesztő és óvó munkáját. A párját ritkító műemlékhalom – akárcsak a Miskolci Egyetemen a műszaki-természettudományos kultúra emlékei – nemzeti kincsünk része.

A Könyvtári Központ az egyetem egyik központi szervezeti egysége, amely az egyetem fenntartásában működő könyvtári hálózat központja. A hálózat tagjai a karközi, kari, letéti intézeti, tanszéki és gyakorló iskolai könyvtárak. Az egyetemi könyvtári hálózat a képzés és a tudományos munka egyik legfontosabb információs